

Operace očních víček-Blepharoplastika

Informace o zákroku

Plastická operace očních víček (Blefaroplastika) patří mezi zákroky řešící problematiku změn způsobených stárnutím, je radikálním odstraněním těchto projevů s velice efektním výsledkem. Provádí se buď jako samostatný výkon jen na dolních nebo jen na horních víčkách či současně, v závislosti na místním nálezu. Pokud je třeba řešit problémy stárnutí celého obličeje, měl by být nejprve proveden lifting obličeje a krku, pak následuje operace očních víček a nakonec lifting čela.

Kůže víček patří k nejtenčí a nejjemnější kůži lidského těla, je vystavena téměř neustále vnějším vlivům a je prakticky neustále v pohybu, díky extrémnímu namáhání očí současného civilizovaného světa (umělé osvětlení, čtení informací, počítačové a televizní obrazovky apod.). Pohyb víček je v daleko větší míře na horních víčkách, proto zde kůže povoluje a vytváří zpočátku mírný, ale postupně se zvětšující kožní převis. V momentě, kdy tento převis začne dosahovat okraje víček, dochází již k dosti ztíženému pohybu víček, trvalému tlaku na oči a tím ke zvýšení únavy již tak dosti namáhaných očí. Toto, kromě pocitu horšího vidění v odpoledních a večerních hodinách (nejedná se o dioptrické zhoršení vidění, ale důvodem je zvýšená únava a tím horší a pomalejší zaostřování zraku), může způsobovat i bolesti hlavy, slzení očí a někdy i kožní podráždění záhybu víček či ekzémy. Chirurgické odstranění nadbytku kůže je v tomto případě vhodné nejen z hlediska estetického, ale zejména funkčního.

Problematika dolních víček je odlišná. Zde nedochází k tak výraznému pohybu kůže, proto kůže dolních víček nevytváří nikdy tak velké nadbytky. Problém zde bývá většinou s tzv. tukovými prolapsy. Oko je ve své kostěné schránce uloženo na tukových polštářcích, které mají pouze jemná vazivová pouzdra. Pokud tato pouzdra začnou ztrácet svoji pevnost, dochází k vyklenutí – prolapsu tuku směrem pod víčka, a protože kruhový podkožní sval víček je také velmi jemný a poddajný, tlak tuku neudrží a tuk začne postupně víčka vyklenovat. Tím vznikají nápadné váčky pod očima. Ty mohou být zpočátku přechodné (po únavě, nevyspání nebo naopak delším spánku) a mohou být i ovlivněny i řadou onemocnění (alergie, onemocnění ledvin, štítné žlázy a další). Velkou roli zde hraje i vrozená dispozice zeslabené struktury těchto tkání. Postupně dochází k trvalému vzniku těchto váček v celé šíři dolních víček. Toto by již v každém případě měla být indikace k operaci dolních víček, protože trvalé vyklenutí víčka způsobuje stále větší povolení kůže víčka, která začne velmi rychle ztrácet elasticitu a dojde-li k povolení kůže dolního víčka až k okraji tváře na linii lícního oblouku očníce, bude vždy efekt operace dolních víček horší, protože kůže i struktura podkožního víčkového svalu zůstane povolena.

Tukové váčky jsou i pod horními víčky ve vnitřních polovinách víček. K jejich postupnému vyklenutí však dochází většinou pozvolněji a v menší míře než u víček dolních. Výsledné efekty operací víček jsou velmi dobré a dlouhodobé. Odstraněním tukových prolapsů se trvale odstraní otoky a prosáknutí víček, rovněž nadbytky kožní se na dolních víčkách již netvoří, byla-li operace provedena včas. Jsou-li otoky a prosáknutí víček spojeny s některým celkovým onemocněním, tyto projevy se vždy zmírní. Na horních víčkách dojde odstraněním nadbytečné kůže k pocitu odlehčení víček a „projasnění a otevření“ očí. U

horních víček vlivem neustálého pohybu víček postupně dochází (zhruba v rozmezí 8-10 let) k vytvoření mírného kožního nadbytku, což je možné bez problému řešit korekční operací.

Jemné mimické vrásky, které jsou nejvíce lokalizovány vějířovitě v oblasti zevních koutků se plastikou víček odstraní pouze zčásti a díky navyklé mimice se postupně obnovují. Od operace víček tedy nemůžeme očekávat vyhlazení a trvalé odstranění vrásek na kůži víček. Stejně tak nelze odstranit asymetrie očí dané buď asymetrií kostry obličeje či dlouhodobě navyklou mimikou celého obličeje.

Plastika očních víček – kdy a jak operovat

Jak jsme se již zmínili, k projevu stárnutí a povolování kůže dochází v oblasti očních víček většinou nejdříve z celého obličeje. Bývá to nejčastěji mezi 40 a 50 lety věku. Dochází-li k povolování kůže i podkožních struktur víček přibližně stejnoměrně, lze bez problémů provést operaci horních i dolních víček současně s velmi dobrým efektem v oblasti celé partie očí.

Pokud jsou vrozené dispozice zeslabené struktury dolních víček a dochází k prolapsu tuku již v mladším věku, je operace dolních víček možná i mezi 25-30 lety, aby se zabránilo včas výraznému trvalému povolení dolních víček. Zde je vhodné provádět operaci bez odstranění kůže, pouze přístupem přes spojivku (operace dolních víček spojivkou). V některých případech, kdy je již dosti výrazný kožní nadbytek na horních víčkách a již se objevují prolapsy dolních víček – nejčastěji u žen kolem 40 let – je možné kombinovat operaci horních víček klasickou metodou s odstraněním kožního nadbytku a dolních víček spojivkou – bez jizvy na dolních víčkách a odstraněním počínajících prolapsů jako prevencí povolení kůže dolních víček.

Pokud s plastickou operací víček můžeme počkat až do věku 50-60 let, kdy již zvažujeme i operaci obličeje a krku v krátkém sledu (do 1 roku), je vhodné operovat nejprve obličej a potom (možno již s odstupem 3 měsíců) provést operaci víček. Pokud to není nutné, je lepší pro celkový dobrý efekt operace a rychlejší ústup otoků neprovádět plastiku víček a lifting obličeje současně.

Příprava před blefaroplastikou

Rozhodneme-li se pro plastickou operaci víček, je vždy třeba konzultovat se zkušeným plastickým chirurgem, co od operace očekáváme, zda je možné daný problém plastikou víček vyřešit a probrat správné načasování operace. Plastika víček není svým rozsahem příliš náročnou operací. Jedná se o zákrok menšího rozsahu, který vyžaduje spíše velkou zkušenost a preciznost provedení.

Před operací víček by alespoň 2 týdny nemělo proběhnout žádné akutní onemocnění (virózy, nachlazení apod.). 3 týdny před operací by měly být také vysazeny léky zvyšující krvácivost (Acylpyrin, Anopyrin či jiné léky obsahující kyselinu acetylsalicylovou), Rovněž užívání podpůrných enzymatických preparátů, jako je např. Wobenzym, před operací není vhodné, neužívejte potravinové doplňky stravy ani protizánětlivé léky, mnohé také mohou ředit krev a tím způsobit zvýšené krvácení během výkonu a výrazné otoky po něm.

Neměli byste ani užívat léky, spreje ani krémy, které obsahují kortikoidy, a to po dobu 2-3 měsíců před výkonem, kortikoidy omezují správné hojení ran a jizvy by se nezahojily.

Kortikoidy nelze ale vysadit najednou, měli byste se o tom poradit s lékařem, který vám léky předepisuje. Po dobu 2-3 měsíců před operací neužívejte návykové léky, tzv. drogy, kokain, marihuanu, heroin atd.

V dostatečném předstihu před operací přestaňte kouřit, pokud jste kuřák.

Rozsah předoperačního vyšetření je dle pokynů operátora a plánované anestezie. Obvykle zahrnuje laboratorní vyšetření krve a moči, EKG a vyšetření internistou nebo praktickým lékařem. Předoperační vyšetření by nemělo být starší 3 týdnů.

Operace očních víček-popis zákroku

Blefaroplastika se může provádět v místním znecitlivění, na požádání je možná i celková anestezie, popřípadě analgosedace. Před vlastním znecitlivěním je třeba provést nákres na kůži víček a vyměřit rozsah nadbytečné kůže. Řez na dolním víčku je veden těsně pod řasami a většinou příliš nepřesahuje zevní koutek. Nadbytek kůže se vyměřuje při otevřených očích a pohledu vzhůru. Na horním víčku je řez vyměřen tak, aby výsledná jizva probíhala v přirozené ohybové rýze a dále respektovala ev. vrásku směrem ke spánku. Proto někdy není vedena jizva přísně stranově symetricky. Vzhledem k poměrně častým větším kožním nadbytkům musí být řez většinou veden 1-1,5 cm za zevní oční koutek. V těchto místech je již silnější kůže obličeje a jizva je zde delší dobu (i několik týdnů) patrná jako růžová linka.

Operace očních víček začíná odstraněním kožního nadbytku dle předchozího nákresu. Poté se podélně rozdělí vlákna kruhového očního svalu a objeví se tukové váčky. U jednoho po druhém se rozruší vazivové pouzdro a nadbytečná tuková tkáň se odstraní. V ojedinělých případech, kdy je kůže víček spíše propadlá, se pouze rozruší vazivové pouzdro a tukový polštářek se naopak nechá vyklenout a rozprostře se vně vazivového pouzdra, aby vyplnil vpadlou kůži víčka. V další fázi plastiky víček jsou okraje kůže sešity jemným pokračovacím stehem a přelepeny proužky prodyšné náplasti (stripy). Doba operace horních i dolních víček trvá obvykle 40-50 minut dle rozsahu zákroku.

Pokud operujeme dolní víčka, kde se jedná již o výrazně povolenou strukturu víčka, je třeba kůži dolních víček mobilizovat od kruhového očního svalu a částečně odstranit i ochablý proužek tohoto svalu a poté sešít sval i kůži ve 2 vrstvách.

Provádíme-li operaci dolních víček spojkou, provede se odklopení dolního víčka, poté se prořízne spojivka víčka a odstraní se nadbytečný tuk ze všech tukových váček dolního víčka. Spojivka se pouze překryje oční mastí a oko zaobkládá. Kožní řez ani jiné šití na spojivce se neprovádí. Spojivka je zahojená za 3-4 dny. Tato operace se musí provádět v celkové anestezii, protože se provádí na otevřeném oku, které by pacient neudržel v klidu a nehybně.

Pooperační průběh po operaci víček

Po standardně vedené plastice očních víček v místním znecitlivění je vhodný klid na lůžku s chladným kompresním obvazem 2-4 hodiny. Pak může být operovaný propuštěn do domácího ošetření. U operací prováděných v analgosedaci či v celkové anestezii je propuštění možné dle pokynů anesteziologa, pacient může být propuštěn domů ten samý den za předpokladu, že nebude doma sám a bude 24 hodin po operaci pod dohledem dospělé osoby. Je nutné vědět, že po operaci v analgosedaci nebo v celkové anestezii

nesmíte 48 hodin řídit auto, po operaci víček vzhledem k otokům a slzení očí není vhodné řídit auto první týden po operaci.

V následné péči je třeba zejména zamezit výrazným otokům a krevním podlitinám, které jsou vždy reakcí na jakýkoli zákrok na očních víčkách. Je třeba přikládat studené obklady – nikoli led, který někdy velmi podráždí kůži víček i podchladí okolní tkáň. Na noc je třeba obklady vázat elastickým obinadlem, aby byly oči chráněny. Otoky a krevní podlitiny se při pečlivém obkládání postupně vstřebávají v průběhu 5-7 dnů. Stehy se odstraňují 6. den po operaci. Další kontroly následují dle stavu hojení a určuje je ošetřující lékař.

Většinou po týdnu je možno se zapojit do běžného režimu, je třeba však stále chránit oči tmavými brýlemi a oči zatěžovat postupně. S větší fyzickou zátěží a aktivitou můžeme začít po 4 týdnech dle stavu hojení. První měsíc po operaci je také třeba se důsledně chránit před přímým slunečním zářením. Jakmile se jizvy dokonale zahojí, což je asi 14 dní po operaci víček, měli byste jizvy masírovat. Provádějte takzvané tlakové masáže, to znamená, položte prst na jizvu, zatlačte na pět až deset sekund a opakujte, promasírujte tímto způsobem celou jizvu. Jizvy postupně změknou a stanou se světlými. Masáže výrazně urychlují proces hojení. Vzhled a hojení jizev po operaci je velmi individuální. Po vyjmutí stehů jsou jizvy růžové a postupně blednou. Většinou po 10 dnech od operace víček je už možno jizvy zalíčit. Růžové jizvy přetrvávají nejdéle v zevních koutcích na horních víčkách, kde k vyblednutí dochází někdy až po řadě týdnů, obecně platí, že minimálně 3 měsíce je třeba počítat pro stabilizaci jizev po plastice víček. Pomocí tlakových masáží jizvy rychleji vyblednou a změknou, masírovat je obvykle možné již 2 týdny po operaci víček. Hojení však probíhá velmi individuálně, a proto je třeba postupovat vždy dle pokynů ošetřujícího lékaře.

Komplikace po plastice očních víček

Po operaci víček může vlivem omezené funkce víček přechodně docházet k nadměrnému slzení či naopak mírnému vysychání oka či podráždění spojivky. Tyto problémy se vždy postupně v průběhu hojení upraví. Je třeba o tom informovat ošetřujícího lékaře a řídit se jeho pokyny. Rovněž vzhled a mimika víček po operaci prochází svým vývojem a je třeba vyčkat do postupné stabilizace tkání víček během několika týdnů. Při procesu hojení jizev může někdy dojít v části jizvy – nejčastěji v oblasti vnitřních nebo zevních koutků – ke zbytnění či rozšíření části jizvy. Toto lze samozřejmě řešit korekcí této části jizvy, ale musíme počítat s tím, že jizva musí být stabilizovaná a čas, kdy by se měla korekce provést, je třeba nechat na rozhodnutí operátora.

Informovaný souhlas s operačním výkonem - Operace očních víček - Blepharoplastika
Potvrzuji, že jsem nezatajil/a žádné závažné komplikace svého zdravotního stavu, tento je v současné době uspokojivý a stabilizovaný. Souhlasím se způsobem znecitlivění v rozsahu, který určí anesteziolog, /pokud je výkon proveden v celkové anestezii nebo v analgosedaci/. Svým podpisem rovněž stvrzuji, že jsem byl/a podrobně seznámen/a s celkovou problematikou operačního zákroku a zároveň jsem byla i informován/a o jeho případných rizicích. Prohlašuji, že jsem mohl/a klást doplňující otázky, na které mi bylo řádně odpovězeno, a že jsem informacím a poučení plně porozuměl/a. Informace o operačním výkonu jsem si pečlivě přečetl/a, měl/a jsem dostatek času si vše rozmyslet a operaci očních víček - blepharoplastiku jsem se rozhodl/a dobrovolně podstoupit. Dále

jsem si vědom/a, že i při dodržení všech pravidel ze strany operátora i pacienta nemůže být požadovaný estetický výsledek stoprocentně zaručen.

Tento dokument je překlad textu MUDr. Heleny Singerové.